

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه امام جعفر صادق (علیه السلام) شهرستان

بوئین زهرا

تحقیق پایانی سطح ۲ (کارشناسی)

عنوان

روش های تربیت نیروی انسانی کارآمد برای

حکومت مهدوی در خانواده

استاد راهنما

سرکار خانم محمدزادگان

استاد داور

حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای رضا کاظم لو

پژوهشگر

راضیه مهرعلیان

تحمیدیه

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بِلاَ أَوَّلٍ كَانَ قَبْلَهُ ، وَالْآخِرِ بِلاَ آخِرٍ يَكُونُ بَعْدَهُ ،

اللهم وَمَنْ عَلَى بَيْقَائِهِ وَلَدَى وَبِإِصْلَاحِهِمْ لِي وَبِإِمْتَاعِي بِهِمْ.

وَأَعِنِّي عَلَى تَرْبِيَّتِهِمْ وَتَأْدِيبِهِمْ ، وَبِرَّهِمْ ، وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ مَعَهُمْ أَوْلَاداً

ذُكُوراً ، وَاجْعَلْ ذَلِكَ خَيْراً لِي ، وَاجْعَلْهُمْ لِي عَوْناً عَلَى مَا سَأَلْتُكَ أَعِزَّنِي ،

وَذَرِّتَنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ؛^۱

حمد خدایی را که اول همه آثار هستی اوست و قبل از او اولی نبوده و آخر است بی

آنکه پس از او آخری باشد . خدایا بر من منت گذار به باقی گذاشتن فرزندانم ، و به

شایسته ساختن ایشان برای من و به بهره مند کردن من از ایشان

و مرا در تربیت و تأدیب و نیکی درباره ایشان یاری ده ، و از جانب خود علاوه بر

ایشان اولاد ذکوری به من ببخش ، و آن بخشش را به صلاح و خیر من قرار ده ، و ایشان

را در آنچه از تو خواسته ام یاورم ساز و مرا و فرزندانم را از شیطان رجیم حفظ کن .»

تقدیم به

پیشگاه نورانی ترین و آسمانی ترین والدین دنیا، پدر و مادری که با تدابیر خردمندانه به تربیت صحیح فرزندان دلبندشان مبادرت ورزیدند و فرزندانی همچون حسنین و زینب - علیهم السلام - را تحویل اسلام دادند، پسری ابو العجائب که پرشکوهترین صحنه عشق را در تاریخ بشریت آفرید، و دختری که پیام این عزت و آزادگی را با صبر و شجاعت به عالم رسانید. فرزندانی که از آن زمان تاکنون الگو و سرمشق تمامی انسان هایی هستند که می خواهند به درجه کمال مطلوب نائل شوند.

و پیشکش به محضر دردانه آل رسول - صل الله علیه و اله و سلم - ، آخرین نور بر جای مانده از این خاندان بر روی این کره خاکی، حضرت مهدی - عجل الله تعالی فرجه الشریف - .

^۱ - بخشی از دعای ۱ و ۲۵ صحیفه سجادیه.

تقدیر و تشکر

الحمد لله رب العالمين لجميع نعماته

اکنون که به یاری خداوند متعال و همراهی دوستان عزیز، کار تدوین تحقیق پایانی سطح ۲ به اتمام رسیده است بر خود لازم می دانم صمیمانه تشکر قلبی خود را از اساتید و همراهانی که مرا در انجام این کار پژوهشی، یاری نمودند، ابراز نمایم.

از خانواده محترم، والدین، همسر گرامی که مشوق بنده برای تحصیل در حوزه علمیه بودند و از استاد راهنمای گرامی که با رهنمودهای سازنده خود باعث ارتقاء کیفیت تحقیق گردیدند از مدیر محترم مدرسه، مدیر سابق، معاون پژوهش، از کتابدار کتابخانه ی قزوین و کتابخانه ی بوئین زهرا تشکر نموده و از درگاه خداوند منان برایشان سلامتی و رفع مشکلات و برآورده شدن حاجات درخواست می نمایم.

چکیده

عنوان تحقیق حاضر، روش های تربیت نیروی انسانی کارآمد برای حکومت مهدوی است. تربیت از ریشه رب ب به معنای پروراندن، پروردن و آموختن است. حکومت خاصی که انسان تربیت یافته ی مهدوی به آن نیاز دارد، حکومت امام مهدی - عجل الله تعالی فرجه الشریف - است. در فرایند تربیت نیروی انسانی کارآمد برای حکومت مهدوی، خانواده باید با توجه همه جانبه، محورهای بسیاری را مد نظر قرار دهد که از جمله آن خدامحوری، امام محوری و دعا محوری و غیره است. حال این سؤال مطرح می شود که، روش های تربیتی که خانواده در جهت تربیت نیروی انسانی کارآمد برای حکومت مهدوی باید مورد استفاده قرار دهد، چه روش هایی است؟ این موضوع توسط محققین علمی همچون روان شناسی، جامعه شناسی، علوم تربیتی و غیره قابل تحقیق و بررسی است. خانواده و همه ارگان ها وظیفه دارند توجه خاصی نسبت به تعلیم و تربیت فرزندان مسلمان به عنوان نیروی انسانی کارآمد برای حکومت مهدوی داشته باشند؛ زیرا اینان آینده سازان کشورند و کیفیت و روش تربیت آن ها در آینده کشور برای زمینه سازی ظهور بسیار تأثیرگذار است؛ بنابراین باید نیرو و امکانات ویژه ای در این راه صرف شود. خانواده های مسلمان شیعه که وظیفه زمینه سازی ظهور را دارند از روش های تربیتی اطلاع کافی ندارند. این تحقیق با هدف اطلاع رسانی و شناساندن روش های تربیتی از جمله؛ آموزش های دینی، انتخاب معلمان شایسته و مربیان صالح و غیره در صدد ایجاد زمینه ظهور برای حکومت مهدوی، است و تحقق نیافتن این هدف به طور شایسته نوعی آسیب و اختلال شمرده می شود و جامعه آمادگی لازم را برای حکومت مهدوی نخواهد داشت. با مطالعه و جست و جوی فراوان به کتب و مقالات تألیف شده ای دست یافته شد و با عنوان تحقیق، کتاب های فراوانی نگاشته شده بود که یکی از آن ها به نام چگونه می توان تربیت کرد؟ از مجید رشیدپور است. این کتاب دارای فهرست مناسبی نیست و تنظیم منطقی در آن وجود ندارد؛ ولی تحقیق حاضر، موضوع محور بوده، نوآوری در عنوان وجود داشته و دارای ساختار منسجم است. تحقیق حاضر دارای مقدمه و سه بخش است. روش تحقیق توصیفی - تبیینی بوده؛ ولی شیوه جمع آوری اطلاعات به صورت کتابخانه ای است. انتظار راستین، یک نوع آمادگی، خودسازی و زمینه چینی برای فداکاری در راه امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - است و از منظر اسلام نهاد خانواده، از جایگاه و قداست ویژه ای برخوردار است به گونه ای که هیچ نهاد دیگری قابل قیاس با آن نیست و تنها خانواده ای می تواند مهدوی شود و تربیت دهنده، نسل منتظر باشد که زندگی ائمه - علیهم السلام - را الگوی خویش قرار دهد تا از ویژگی های خانواده متعالی برخوردار شود.

کلید واژه ها: روش، تربیت، نیروی کارآمد.

- ۲۰- حاجی بابایان امیری، محسن، روش های تربیت اخلاقی کاربردی در اسلام، چ ۲، تهران، سروش (انتشارات صدا و سیما)، ۱۳۹۰.
- ۲۱- حر عاملی، محمد بن الحسن، وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، ج (۱)، ۲، ۱۰، (۱۴، ۲۱)، بیروت دارالاحیاء التراث، ۱۴۰۳.
- ۲۲- حسینی زاده، علی، تربیت فرزند (سیره تربیت پیامبر - صلی الله علیه و اله و سلم - و اهل بیت - علیهم السلام -)، ج ۱، چ ۱، قم - الهادی، انتشارات پژوهشکده حوزه و دانشگاه واحد چاپ و نشر، ۱۳۸۰.
- ۲۳- حسینی مطلق، رضا، راه وصال، چ ۲، قم، انتشارات پارسیان، ۱۳۸۰.
- ۲۴- حسینی، داوود، روابط سالم در خانواده، چ ۱۹، قم، مؤسسه بوستان کتاب «مرکز چاپ و نشر تبلیغات اسلامی حوزه علمی قم»، ۱۳۹۰.
- ۲۵- حیدری کاشانی، محمدباقر، سلوک مهدوی، چ ۳، قم، انتشارات سبط النبی - صل الله علیه و اله و سلم -، ۱۳۹۰.
- ۲۶- خمینی، روح اله، تحریر الوسیله، ج ۴، چ ۴، قم، دارالعلم، ۱۳۸۳.
- ۲۷- _____، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی - رحمه الله علیه -)، ج ۱۶، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی - رحمه الله علیه -، ۱۳۸۵.
- ۲۸- داوودی، محمد، نقش معلم در تربیت دینی، چ ۱۴، قم، انتشارات سبحان، ۱۳۹۰.
- ۲۹- دهنوی، حسین، نسیم مهر (پرسش و پاسخ تربیت کودک و نوجوان)، ج ۱، قم، انتشارات خادم الرضا، ۱۳۸۷.
- ۳۰- الراغب الاصفهانی، ابوالقاسم، مفردات الفاظ القرآن، صفوان (محقق)، عدنان داوودی، چ ۲، انتشارات ذوی القربی، ۱۴۲۳.

۳۱-زند، شیرین، انسان الهی از منظر شهید با هنر، چ ۲، تهران، مؤسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)، ۱۳۹۰.

۳۲- سیدجواد، رضا، مدیریت منابع انسانی و امور کارکنان، تهران، نگاه دانش، ۱۳۸۲.

۳۳- سید نژاد، سید رضی، وظایف شیعیان در زمان غیبت امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف-، چ ۳، قم، انتشارات تهذیب، ۱۳۸۸.

۳۴- طبرسی، رضی الدین، مکارم الاخلاق، لطیف راشدی (مترجم)، چ ۳، قم، انتشارات صبح پیروزی، ۱۳۹۳.

۳۵- طوسی، محمد بن الحسن، الغیبه، عبدالله تهرانی (محقق)، ج ۱، چ ۱، قم، مؤسسه المعارف الاسلامیه، ۱۳۷۰.

۳۶- عمید، حسن، فرهنگ عمید، چ ۲۳، تهران، مؤسسه انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۱.

۳۷- فقیهی، علی نقی، تربیت جنسی از منظر قرآن و حدیث، چ ۵، قم، سازمان چاپ و نشر دارالحدیث، ۱۳۹۱.

۳۸- فلسفی، محمد تقی، کودک از نظر وراثت و تربیت، تلخیص محمد رضا جوادی، چ ۲، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۶.

۳۹- فیروزی، ام البنین، حیات و تربیت در آموزه های قرآنی و علوم انسانی (سرمة سعادت)، چ ۱، قم، مرکز نشر هاجر، ۱۳۹۰.

۴۰- قاسمی، محمد علی، سرچشمه تربیت، چ ۴، قم، نورالزهراء - سلام الله علیها -، ۱۳۹۰.

۴۲- قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج ۷، چ ۱، تهران، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، ۱۳۸۰.

- ۴۳- قمی، شیخ عباس، کلیات مفاتیح الجنان، مهدی الهی قمشه ای (مترجم)، حسن تفکری (مصحح)، مشهد، نور معرفت، ۱۳۹۰.
- ۴۴- قند وزی، سلیمان بن ابراهیم، ینابیع المودت لذوی القربی، حسین علی جمال (محقق)، ج ۳، چ ۱، قم، دارالاسوه، ۱۳۷۵.
- ۴۵- کارگر، رحیم، تعلیم و تربیت در عصر ظهور، چ ۳، قم، بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود، ۱۳۹۰.
- ۴۶- _____، مهدویت، چ ۵، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۹.
- ۴۷- کریمی، رضا، کلیدها تکنیک های طلایی تربیت برتر، چ ۹، قم، نسیم حیات، ۱۳۹۱.
- ۴۸- کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، محمد باقر کمره ای (مترجم)، ج ۳، چ ۵، تهران، اسوه، ۱۳۸۱.
- ۴۹- _____، اصول کافی، علی اکبر غفاری (مصحح)، ج (۱، ۲، ۵، ۶، ۸)، چ ۳، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۸.
- ۵۰- کیومرثی، غلامعلی، مبانی و اصول تربیتی و تفاوت آن با تعلیمات دینی، چ ۸، تهران، انتشارات مدرسه، ۱۳۸۹.
- ۵۱- گنجی، حسین، آماده باش یاران امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف -، چ ۱۴، قم، مهدی جویان، ۱۳۹۰.
- ۵۲- مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، ج (۲۳، ۲۵، ۵۱، ۵۲، ۵۳)، چ ۲، بیروت، انتشارات موسسه الوفاء، ۱۴۰۳.

۵۳- محدثی، جواد، راه زندگی (الفبای سعادت خانواده)، چ ۹، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۱.

۵۴- محمدی اشتهاوردی، محمد، حضرت مهدی فروغ تابان ولایت، چ ۳، قم، انتشارات مسجد جمکران، ۱۳۷۸.

۵۵- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، محمدرضا شیخی (مترجم)، ج ۴، ۵، ۶، ۱۰، ۱۴، چ ۲، قم، دارالحديث، ۱۳۷۹.

۵۶- مروجی طبسی، محمدجواد، جوان از منظر معصومان (علیهم السلام)، چ ۱، قم، مؤسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۸.

۵۷- _____، حقوق فرزندان در مکتب اهل بیت - علیهم السلام -، چ ۱۷، قم، مؤسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۳.

۵۸- مطهری، مرتضی، چرا با حجاب شدم؟، چ ۱۷، قم، انتشارات جوانان موفق، ۱۳۹۲.

۵۹- معین الاسلام، مریم، علی، غلامی، زن منتظر و منتظر پروری، چ ۱، قم، نشر مؤلف (مؤسسه علمی - فرهنگی زنان منتظر)، ۱۳۸۸.

۶۰- معین، خدیجه، روانشناسی تربیت کودک و نوجوان، چ ۱، اصفهان، مؤسسه انتشارات پیام صادق، ۱۳۹۱.

۶۱- مکارم شیرازی، ناصر، با همکاری جمعی از دانشمندان، تفسیر نمونه، ج ۳، چ ۴، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۵.

۶۲- ملک محمودی الیگودرزی، امیر، راهنمای خانواده، چ ۱۹، قم، انتشارات شهاب الدین، ۱۳۸۶.

۶۳- مفید، محمد، تهذیب الاحکام فی شرح المقنعه، ج ۶، بی جا، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۹۰.

۶۴- مهری نژاد، سید ابوالقاسم، تربیت، چ ۱، تهران، آوای نور، ۱۳۹۲.

۶۵- میخبر، سیما، با همکاری جمعی از خواهران حوزه علمیه، ریحانه بهشتی یا فرزند صالح، چ ۴۳، قم، نورالزهر - سلام الله علیها -، ۱۳۸۷.

۶۶- نراقی، محمد بن ابی ذر، جامع السعادات، ج (۲ و ۱)، چ ۴، بیروت، مؤسسه علمی لامطبوعات، بی تا.

۶۷- نعمانی، محمد بن ابراهیم ابن ابی زینب، الغیبه، علی اکبر غفاری (محقق)، ج ۱، تهران، مکتبه الصدوق، بی تا.

۶۸- النوری الطبرسی، حسین بن محمد تقی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج (۲، ۱۵، ۱۱، ۳)، بیروت، دارالاحیاء التراث، ۱۴۰۸.

۶۹- یوسفیان، نعمت اله، تربیت دینی فرزندان، چ ۳، قم، پژوهشکده تحقیقات اسلامی، زمزم هدایت، ۱۳۸۶.

منابع سایت

۷۰- بی نا، مقاله سبک زندگی منتظران امام غائب <http://adynnews.com> . ۱۳۹۳/۷/۲۶.ifa/news/64426